

Jongleren

“Hoe houdt je als hedendaagse ondernemer alle duurzaamheidsballen in de lucht?” Dat was de vraag die Rense Kuil van Kiwa Nederland stelde aan het begin van zijn presentatie: duurzaamheid kent namelijk veel invalshoeken en een duidelijk en vooral eenduidig kader is waar de markt behoefte aan heeft. En dat kader is er nog lang niet. Dat bleek tijdens en na afloop van het 6^e Kiwa-Watersymposium dat onder auspiciën van het Kiwa-College van Deskundigen Waterketen (CWK) op 19 april werd gehouden.

Plaats van handeling was heel toepasselijk de Greenworks Academy, onderdeel van Saint-Gobain, in Breda. “Duurzaamheid in de keten” was het thema en een zevental sprekers belichtten actuele ontwikkelingen binnen dat thema in hun specifieke sector. Duidelijk werd dat het in alle sectoren rond circulariteit sprankelt van de initiatieven: iedereen is serieus met het onderwerp aan de slag gegaan onder het motto reduce - reuse - recycle.

Tegelijkertijd, nu al die initiatieven al beginnen neer te slaan in inkoopvoorwaarden en aanbestedingseisen, zitten producenten en leveranciers toch wel met de handen in het haar hoe ze aan die diversiteit, aantoonbaar, kunnen voldoen en zijn ze driftig op zoek naar de hierboven al genoemde duidelijkheid en eenduidigheid. Het besef dat dat nodig is, klonk goed door in de presentaties en de vragen die werden gesteld. Afstemmen, communiceren, onderlinge integratie van de diverse rekentools en even pas op de plaats waren de wensen en de toezeggingen.

Ron Peters van Betonhuis lichtte toe hoe de betonketen verduurzaamt met behulp van het CSC-certificatiesysteem. Het wereldwijde systeem van het Concrete Sustainability Council (CSC, 2016) is bedoeld om de betonsector duurzamer te maken, in dialoog met zoveel mogelijk relevante belanghebbenden. Op basis van de categorieën beheer, milieu, sociaal en economisch kunnen betonfabrieken of grondstoffenproducenten op ruim 20 subcategorieën punten scoren en een certificaat op het niveau brons, zilver of goud behalen. Betonhuis fungeert als Regionale Systeem Operator voor Nederland. Nederland scoort goed in het systeem met over de 60 van de ruim 100 mondiaal uitgereikte certificaten.

Anita den Hoed van de Enexis Groep gaf inzicht in hoe haar bedrijf in relatief korte tijd (start 2016) maatschappelijk verantwoord inkopen op poten heeft gezet. Het MVI-beleid is ingericht volgens het zgn. M³-model: mens, materiaal en milieu. Het beleid vindt inmiddels ingang in aanbestedingstrajecten; afspraken met de gekozen leverancier worden vastgelegd in een zgn. MVI-addendum: welke thema's zijn in beeld, welk groeipad is afgesproken gedurende de looptijd en hoe worden de gemaakte afspraken gecontroleerd?

Dick de With van Wavin besprak namens Bureauleiding de stand van zaken in de kunststofbranche. De branche richt zich naast recycling -inzamelsysteem al sinds 1991 - op duurzame bedrijfsvoering, innovaties en circulariteit. Voorbeelden van innovaties: onderzoek naar bioplastics en organische stabilisatoren, dunwandige buizen (bij gelijke sterkte), buizen van 100% recyclelaet en lijmloze verbindingstechnieken. Bij circulariteit wordt gedacht aan invoering van het grondstoffenpaspoort - nog veel verschillende systemen! - en het Urban Mining Collective, dat zich richt op demontage en hergebruik van producten, zoals gebouwinstallaties.

Birgitta Kramer van Vitens liet zien waar de circulaire kansen en uitdagingen liggen binnen de drinkwaterbedrijven. De formele start voor Vitens lag bij de ondertekening van het Nationaal Grondstoffenakkoord begin 2017. Sindsdien is er hard gewerkt aan de invulling ervan onder meer binnen de Blauwe Netten coalitie van drinkwaterbedrijven, die zich richt op het verduurzamen van de watersector. Een uniform grondstoffenpaspoort voor de ondergrondse infrastructuur is daarbij één van de doelen. Daarvoor is de online tool ReNtry in ontwikkeling. Onderlinge afstemming tussen de

drinkwaterbedrijven en consultatie van leveranciers en hun toeleveranciers blijkt wezenlijk om draagvlak te bereiken voor inrichting en toepasbaarheid van de tool.

Pepijn van Gelswijck van Saint-Gobain somde, onder de titel “Natuurlijk ijzersterk”, de voordelen van ijzer op: het is het meest voorkomende metaal op aarde, het wordt al heel lang op grote schaal ingezameld en hergebruikt, scheiding uit afvalstromen is eenvoudig en kosteneffectief. IJzer kan oneindig vaak worden gerecycled en er is geen onderscheid tussen ijzer uit erts of uit schroot. De sector zet in op reductie door bij gelijkblijvende sterkte steeds dunnere wanddiktes te ontwikkelen en de levensduur te verlengen door verbeterde in- en uitwendige bescherming. Restmateriaal, zoals slakken bij de productie en cementlining bij recycling, worden elders toegepast (cement, wegebouw). Ook in deze sector geldt de vraag hoe tot eenduidige meetmethoden en regelgeving te komen.

Olga van der Velde van NIBE lichtte toe dat haar organisatie zich richt op milieuclassificaties in de bouw: het kwantificeren van duurzaamheid. Met behulp van LevensCyclusAnalyses (LCA's) kunnen milieu-effecten en daarmee milieukosten (MKI) in beeld worden gebracht voor producten en ook gebouwen. Op de NIBE-site kan de LCA-tool online door gebruikers, vaak na wat training, zelf worden ingevuld. Resultaten kunnen, na verificatie door een deskundige, worden geüpload naar de Nationale Milieu Database die wordt beheerd door de Stichting Bouwkwiteit (SBK). Vanuit die database kan door iedereen met diverse, specifiek voor bepaalde doelen geschikte rekentools milieukosten per eenheid (m^1 of m^2) worden berekend en zo vergeleken worden met alternatieven.

Rense Kuil van Kiwa Nederland schetste het dilemma van de hedendaagse ondernemer: de elkaar opvolgende en deels overlappende invalshoeken van het begrip duurzaam stelt hem voor de vraag wanneer waar op in te springen: duurzaam, circulair, bio-based, CO₂-neutraal, energiezuinig. Een duidelijk, eenduidig en liefst internationaal bepaald kader zou uitkomst bieden. Kiwa heeft inmiddels een hulpmiddel ontwikkeld: een beoordelingsrichtlijn voor het opstellen van milieuverklaringen voor bouw- en GWW-producten (BRL-K11004). Bij aanbesteding van GWW- en bouwprojecten wordt namelijk in toenemende mate een milieuverklaring (EPD – Environmental Product Declaration) verlangd. In zo'n milieuverklaring is vastgelegd hoe het product presteert op een aantal milieueffectcategorieën, waarbij de totaalscore wordt uitgedrukt in de schaduwprijs of MKI-waarde van het product. Deze wordt steeds belangrijker naarmate het gebruikelijker wordt om voor bouwprojecten en GWW-projecten een steeds lagere schaduwprijs of MKI-waarde te verlangen. Bij een milieuverklaring opgesteld volgens BRL-K11004 is door een onafhankelijke 3^e partij getoetst of die verklaring volgens de bepalingsmethodiek van de NEN-EN 15804 is opgesteld, aansluit bij de methodiek van de Nationale Milieudatabase en ook daadwerkelijk van toepassing is op het geleverde product.

Ger Ardon, dagvoorzitter en voorzitter van het CWK, sloot de middag af met de constatering dat het symposium een goed beeld van alle ontwikkelingen en initiatieven in de diverse sectoren heeft gegeven.